

Q. D. B. V.

MEDICÆ

QVÆDAM

1730/1

39

ANNOTATIONES

AD

THOMASIANAM
DISPUTATIONEM

15

DE

PRÆSUMPTIONE

FURORIS

ATQVE

DEMENTIÆ,

QVÆS

AUTORITATE AMPLISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ,

PRÆSIDE

ELIA CAMERARIO,

Med. D. ac Prof. Ord. Conf. & Arch. Wirt.

PRO LICENTIA,
AC OBTINENDIS HONORIBUS
DOCTORALIBUS,

AD DIEM MARTII M DCC XXX.

ERUDITORUM EXAMINI

SUBMITTIT

WILHELMUS FRIDERICUS JÆGER,

Kircho-Teccensis.

TUBINGÆ, Literis ROEBELIANIS,

LIBRARY OF THE
 UNIVERSITY OF
 CAMBRIDGE
 PRO-VENTIA
 ACQUISITIONIS HONORARIIS
 LIBRARY OF THE
 UNIVERSITY OF
 CAMBRIDGE

q
 c
 e
 p
 s
 v
 t
 a
 q
 s
 n
 p
 l
 p
 m
 s
 t
 a
 g
 n

Præfatio.

Blit, ut mortuo Leoni insultemus. Æstimamus pretio sua insignia Viri Illustris merita. Neque tamen ille sedere voluit in Cathedra Petri, nec videri infallibilis. Quandoquidem verò circa spiritus essentiam modestæ Veritatis inlicito viventem, nec indignantem modestæ Veritatis inquisitioni, etiam post fata Ejus memoriam recolimus ipsa hac, quam suscipimus Veritatis indagazione circa rem adeò intricatam ac difficilem. Sex enim post editam hanc Disputationem annis in Præfatione insignis Jurisprudentiæ Medicæ Excell. D. D. ALBERTI sibi adhuc mirè placuit negatione omnis, hisce quidem in morbis, Intervalli Lucidi. Id verò Inventum nobis centum bouum mactatione dignum haud videbatur, neque tanti momenti, ut ejus gratia P. Zacchiam æque, ac Menochium, Mantam, atque Mascardum ineptiarum argueret; cumque Zacchiæ inani opera Medicorum præcedentiam urgenti ambitionem exprobrat, nescio qui factum sit, ut in mentem venerit calcans philosophicum Platonis factum astutus Dolii Incola Diogenes. Quicquid verò horum sit; scopus noster eò saltem tendit, ut difficilis hæc deliriorum doctrina ab aliis pleniori restituatur luci, quibus dare ansam utilissimi negotii voluimus. Illustri enim Viro res adeò abstrusa perspecta satis non erat, quippe quæ plurimum pender ab Experientia Medica ampliore. Nec credas, nos multum hinc nobis tribuere. Clarissimi sanè Jurisconsulti à tenebris nostris lucem non petent. Scribimus hæc Discipulis, damusque discipulari materiam, breviter omnia attingentes, uti per arduos carbones graditur celeri gressu gallus. Liberum hinc Tibi, B. L. judicium omnino relinquitur, liberaque nostrorum effatorum condemnatio. &c.

Non possumus non assentiri in plurimis Cel. Viro, cum maxime in Principio
 doctissimi Scripti, ubi monet, dubium esse, quinam homines pro furiosis
 aut dementibus sint habendi, &c. *Deprehendes enim*, ita pergit, *circa*
bas questiones sive JCIOS evolvas, sive Medicos, tantum non ubique opinio-
nes communes contra communes, aut cerè assertiones obscuras, dubias, in-
certas. Evolve saltem ex JCris Mascardum. Menochium, Manticum, ex
Medicis Zacchiam, & deprehendes, te post eorum lectionem esse incertiorum,
quam ante fueras. Uti enim dicti Auctores sua collegerunt ex antecessoribus,
ita & successores eorum eos ferè iterum exscribere solent, & ita Juri incer-
titudinem non tollere, sed augere. Allegat præjudicium autoritatis, & præ-
 cipitantæ, communes errorum fontes; sic enim doctissimi Viri non pro-
 priis viderunt oculis, sed alienis, tum glossatorum Juris, tum antistitum
 Medicinæ, à quorum placitis sibi ne latum quidem unguem recedendum
 esse perversè judicarunt. Excusserat dudum illud jugum Vir Illustr. sed
 videbatur quoque aliis subinde declinare ad alterum præcipitantæ nem-
 pe, extremum, ac judicare re non satis perspecta, unde tot ipsi intentatæ
 lites, tot querelæ de rebus mitigationem forsan admittentibus, hinc &
 ingenuæ, laudandæque subinde retractationes, mentisque sanioris decla-
 rationes in omni disciplinarum cultiorum ambitu, cui Ill. Vir tanquam
 vasto oceano se profundissimè immerferat. Quicquid verò sit de JCris,
 de Zacchia ista diffiteri non licet, eum scil. & in hac gravi materia, &
 in aliis pro norma indubia haberi minimè posse. Omnia quidem in va-
 sto opere eruditè ac prolixè tradit, sed satis sæpe confusè, vagisque &
 incertis effatis, miscens quadrata rotundis. Utinam suppeteret aliquis,
 vel plures etiam, juncta opera, pares tanto negotio, satisque instructi sub-
 sidiis omnibus, quam egregium isti nobis extruerent palatium, si can-
 didè, eruditè, sine præjudiciis in hoc stadio progredierentur, invenirent in
 Zacchiæ pulchro opere molem eruditionis haud satis digestam, extrica-
 ramque, eamque in ordinem redigendo, incerta firmando, dubia evol-
 vendo, defectus supplendo opus efficerent perpetua laudum hecatombe
 dignum. Cæterum diffiteri haud licet, hæc præjudicia non veteribus so-
 lum exprobranda, verum etiam modernis; Veteres Jureconsulti cautissi-
 mè deciderunt in disputationibus suis, hinc & illæ in regulas quasi abie-
 runt, eandem per omnia attentionem Vir Cel, haud adhibuit, ac disci-
 puli tamen eandem effatis vim tribuunt, hinc graves errorum fontes, si
 exemplum desideres, provocare liceat vel ad sola circa Magiam scripta,
 quæ satis excocta haud esse fatendum est, discentibus ad profaniora fa-
 cilè

cilè inclinantis eo ipso ardentia, etſi admodum incerta, ac præcipi-
tanter aſſerta.

Egregia ſunt III. §. monita, homines omninò ſunt eruditi, quan-
tumvis etiam præcellentes, ac errori proin obnoxii, nec quiſquam facilè
extendat poteſtatem legiſlatoriam ad definitiones, nec ſubtilitate, nec fa-
cilitate veritas metienda eſt. Id verò mirum videri cuiſpiam queat, Vi-
rum Cel. agnoſcere, doctrinam de definitione & criteriis fuſioſorum per-
tinere ad Phyſicam, vel Medicinam, & mox tamen eodem §. profiteri, ſe-
tenturum, annon abſtrahendo ab omni auctoritate, ex ſenſu communi,
& obſervationibus inde deductis, omniumque hominum captui conve-
nientibus, abſque autoritatibus vel Jctorum, vel Medicorum, doctrinam
hanc de præſunt. furoris & dementiæ perſpicuè proponere poſſit, erro-
resque aliorum detegere &c. Hac verò ipſiſſima vanè in viribus ſuis confi-
dentiæ via in errores abductus eſt Vir aliàs perſpicaciſſimus, deſtitutus
enim experientia Medica, deſtitutus ſufficienti datorum, obſervationum-
que numero palpabat in tenebris, atque aliis tamen voluit præferre fa-
cem, graviffimè impingens in regulas à ſe modò firmatas.

Quarto Paragr. graphicè Vir Illuſt. depingit univerſalem hominum
(quorum ſc. mens cœlitus emendata non eſt) ſtultitiam, turpemque ſub
affectuum trifti jugo, ſervitutem. Hunc verò furorem moralem non vult
hic attendere; nec tamen negligere eum penitus licebit, ſi graviffimas,
quas ſubinde poſt ſe trahit ſequelas intueamur. Creſcunt quandoque
nativa hæc mala ac prædominium gradatim uſque ad rationis eclipſin ac-
quirunt. Recordor fœminæ in Berlemico Londin. morodochio non in-
cluſæ, ſed liberè in area ſedentis, quam ſuperbia ita ſenſim reddiderat fa-
tuam, ut taciturna ſedens tota die ſuas, quas ex papyro haud inſcitè con-
fecerat veſtium lacinias quiſquiliasque diduceret, atque in ordinem re-
digeret. Aſſidebat non procul ab illa peritus ſcribendi arte Magiſter,
torus ſibi placens in ſcriptione ſua perenni, at inuili, qua oblinebat &
chartas, & cubilia, & parietes, cumque & ſpecimen nobis dono dedit,
cæterum æquè ac ſocia illa ſilens ac delirus. Vir quidam multa erudi-
tione obrutus adeò ambitionis vi exarſit, cùm contemni crederet ſua me-
rita, ut per plurimos gradus ad abſurdas tandem delirasque actiones aſ-
ſurgeret, obtenta tamen in tempore ſparta ſenſim ad ſanam rediit men-
tem, munerique ſuo ſatis benè ac conſtanter præfuit; alio eodem ex ca-
pite ſtultefcente ſuiſque perpetuò deliriis immerſo, utur ſæviſſimis ſubji-
ceretur remediorum tormentis. Hi omnes per gradus eunt ad ſtultitiam,

interest igitur publici, ut & isti gradus probè observentur, distinguantur-
que. De ebris, horum æmulis, eorumque gradibus sermo nobis haud erit;
nec licet tamen penitùs silere amoris stultitias ac furores, ad gravissima
deliria, ad uterinos haud rarò furores incrementos. Quam sæpè hic hæ-
ret in iudicando aqua, quot hîc, quamque diversi gradus obtinent, ad eò
ur de philtro haud infrequenter oboriatur suspicio, dubiumque, ubi sola
incrementos affectuum vis omnem ludit tragœdiam. Merenturque attendi
quæ in hanc rem scripsit Cardinalis Petruccius in Epistolis, etsi per om-
nia rem forsan acu haud tetigerit. Egregia tamen monet circa com-
binationes deliriorum atque tentationum tum naturalium, tum Diaboli-
carum. (ecquis enim, cui frons sit, negare has sustineat?) Pandit verò hic
fese campus amplissimus, dignissimusque attentione omnium, circa confi-
antia Melancholiæ tristis, tentationum, ac deliriorum, plurimi de his pro-
stant libri omnis generis Eruditorum, neque tamen rem satis hætenus
penititatem enucleatamque esse, ausim affirmare, qui tota die ingentes hæc
conspicio confusiones; methodosque rei intricatæ extricandæ minus ad-
æquatas. Hujus verò loci res illa non est, sufficit monuisse eos, qui in
methodis hætenus consuetis securè acquiescunt, ut profundius, penititius-
que istas scrutentur differentias, atque combinationes, ut & gratiæ & na-
turæ suam tribuatur, distinctèque de distinctis iudicetur.

Removet quinto §. à scopo suo Fatuos morales. Monet Lynceos
mortalium in aliorum fatuitates oculos cœcutire prorsus in propriis; sic-
que in vasto hoc habitatae terræ morodochio alterum alteri vastum præ-
bere derisionis mutuae theatrum. Nemo in se tentat descendere, nemo
vitia videt nisi aliena. Reditque nunc in mentem Morodochii amstel-
damensis homuncio, liberè tum obambulans in ædium area; sana ille
omnia loquebatur, belli memorabat eventus, monstrabat ergastulorum
seriem, enarrabat cujusvis stulti aberrationes exactè admodum, stata
verò hora, cum sapere hætenus quam rectè videtur, intrud-batur erga-
gastulo suo, suo m x defuncturus temporario furore. Nec existimemus
tamen morales hos fatuos omni hæc consideratione esse indignos. Uti
enim nemo repente fit pessimus, ita nec repentinus est ad ulteriorem stul-
titiæ progressus. In similibus enim, quos præcedente paragr. allega-
vimus casibus non subitò transitus fit ab affectu effreni ad stoliditatem,
mentisque emotionem, sunt hic & incrementa & decremента multipli-
cia, quam quæso difficile est integritatem mentis in casibus mirè varian-
tibus agnoscere ac certò pronuciare in tristibus istiusmodi turbis; quæ
quidem

quidem obiter monuisse sufficiat. Nec indisti penitus abibunt, quos excludit quoque Cel. Vir, fatui morales, sive aularum Moriones; dubites enim haud immeritò, an omnes sagaces, atque ad civilia munera sint apti, quod heic dicitur. Multi horum perpetim ineptiendo obdumescunt. Et quis eorum enarraverit species, gradusque, cum maxime viri aliàs acuti & primores data opera ut magnatibus placeant ineptiis viri subinde diffuant. Nisi fallat memoria, Bailius allegat illustre Exemplum Viri summi ac ingeniosi, qui hac via ad infimæ caveæ Motionem imprudens nimium ob communia studia accesserat, cum enim Morio Rege prandente, coram universa aula Ill. Viro diceret: Couvrons nous, nous sommes sans consequence! Vir acris ingenii tam vividè, subitoque fuit familiari isto scommate perculsus, prostratusque, ut agnoscens errorem suum in gravem mox tristitiam ac Melancholiam prolaberetur, brevique actis in ingentem eccentricitatem dissipatis Spiritibus funere merfus fuerit acerbo. Equis verò hic dubitet, posse in tali casu tot intricatas occurrere circumstantias, ut deliberatione haud proletaria opus sit illis, qui talem animi statum perturbatum, taliaque deliria vel imminencia, vel jam citatis gressibus obrepentia sufficienter velint discernere, ac de validitate actionum judicare.

Physicum sexto paragr. furorem ac dementia adgreditur, remque agit proprio Marte Vir Cel. Definit verò hos affectus, quod sint morbi à corpore orti, rationem hominis & ejus sedem & instrumentum præcipuum, hoc est Cerebrum corruptentes, vel debilitantes. At *ἐξαρμόσιον* non est quod semper oriantur primò à corpore, possunt enim solentque ab anima oriri per vehementes affectuum, subitaneosque ac diuturnos impetus, semper verò respondet dispositioni in anima ortæ alia in Cerebri fibrillis ac spiritibus. Rationis sedes præcipua non est Cerebrum, sed ipsa anima. Cerebrum potest debilitari innumeris modis atque gradibus integro manente rationis usu, cujus læsioni peculiaris respondet ac sui generis in Cerebro debilitas. Nec corrumpi Cerebrum aprè dicitur in delirio quovis, estque hic terminus corruptionis nimis vagus quam ut adhiberi hic commode queat. Deliriorum plura omninò sunt genera, aut species potius, nec verò illa solum ad Medici curam pertinent, sed & ad Jurisperitorum considerationem, ut de distinctis distinctè possint judicare. Absit verò ut leges ponere audeamus limitesque Ill. D. D. Jctis, id verò plenè nobis persuasum est, easdem notiones, easdemque etiam definitiones communes esse debere Jctis & Medicis, cum de iisdem

dem casibus specialibus imò individualibus tota die judicandum ipsis sit, quod debita *anagnosca* fieri haud potest, nisi easdem de affectibus his sibi forment ideas ac definitiones. Mirandum ergo Cel. Virum ad hæc non attendisse, atque existimasse licere aliter hic distinguere ac definire J. C. et, aliterque Medicis.

Paragraphe Septimo Vir Cel. tradit differentias deliriorum, provocatque ea in re tandem ad experientiam, poterat verò hæc illum docere, si Ipsi satis ampla obtigisset, Ipsum non benè nec adæquatè hic docere, quia non benè, nec plenè distinguit. Respicit scilicet furiosos, & mente captos, eoque refert omnes deliriorum species; Verùm enim verò descriptiones ab Ipso traditæ nec distinctæ sunt, nec adæquatæ. Mente captos dicit eos, qui stulta & omni rationi adversa agunt quietè, id est, ut nec sibi, nec aliis noceant, furiosos contra, qui sibi & aliis nocere intendunt. Quam verò hæc manca sunt; ex metu enim, & angore sibi ipsis nocent plurimi, sine omni furore, sperant enim se his viis (suspendii sc. vel alius generis mortis) à summè anxio metu liberandos esse. Nec mente capti agunt quietè, sed perpetua inquietudine agitantur. Præstitisset igitur meliorem in his affectibus distinguendis servatè ordinem, nec vagas dare in re tam difficili ac intricata Ideas, cùm experientia eò sufficiens destitueret Virum Cel. Delirium enim genus est species omnes sub se comprehendens, estque id vel cum febre & furore in phrenitide, vel cum febre sine furore in febribus multis continuis, imò & subinde in Paroxysmis intermittentiis; vel est delirium cum furore sine febre, in Mania; vel sine febre & sine furore cum metu & tristitia in Melancholia. Quanquam & subinde in his fervor se exserat, vel ipso febrili vehementior, etiam forte cum minore Massæ sanguinæ in crasi sua turbatione. Omnes verò istæ species mirificè differunt qua gradus & individua, ad quæ omninò ac præcipuè attendendum est. Ipse Vir Cel. hoc monuit agnovitque quoad nonnullas species delirii, e. g. quod quidam in omnibus delirent, alii saltim circa certa objecta, quæ ipsis firmissime impressa sunt; Et quod alii omnibus semper nocere velint, alii saltim per intervalla; ubi omninò ipsi conceditur eandem paroxysmorum febrilium & deliriorum periodicorum rationem non esse, quanquam & dentur delirantes stas temporibus, & ex adverso febrim intermittentiis tempora non semper sint exacta, sed multis sæpe horis anticipent, sæpè tardius aggrediantur, adeoque etiam incerta sint. Dum verò afferit intervalla furiosorum regulariter esse incerta, obscura, & minime

nimè dilucida, jam inservit hypothefi suæ, quam in sequentibus conatur stabilire, provocans ad experientiam, quæ tamen ipsi minime faveret. Poteratque exactius loqui dum inter differentias statuit ex febre ardenti furentes facillè curari, etsi enim acutè decurrant hi morbi, ac brevi terminentur, non tamen facillè curantur, est enim in cerebri penetralibus aggestio sanguinis, quæ si in phreneticis evalescat in inflammationem, omnem curationis spem præcludit, ubi tamen consideratione dignum est, etiam eos qui ex furore isto obeunt, plerumque ante obitum redire ex furore ad tranquillitatem, imò & ad mentis sæpe usum, quem sanum sæpius dicerem, nisi mallem statum illum ulteriori disquisitioni relinquere, quoniam graduales ibi differentiæ attendentibus satis obviæ sunt.

Causas Delirii Vir Ill. paragr. octavo scrutatur, multa ibi cumulantur, misceturque certa æque ac incerta. Adjunctum mali frequentissimum est timor, tristitia, anxietas, magis tamen effectus habent rationem, quam causæ, nisi ex vehementia horum affectuum prima morbi origo pullulaverit. Sic mœror timorque Melancholiæ, ira atque audacia, vel potius impetus vagus brutusque furoris indicium adjunctumque erit. Quod verò dicitur, dari mente captos (ita enim Melancholicè delirantes vocat) non timidos, si ex magno memoriæ defectu, aut ex imaginatione falsa, quæ non semper possit timori adscribi, morbus oriatur; id cum grano salis accipiendum. Etsi enim in his timor causæ rationem non habeat, plerumque tamen tanquam effectus adjunctumque subsequitur ac comitatur; imò opprimit miseris, paucissimos enim offendens Melancholicos quos timor non occupet perpetuus, mœrorque. Quando autem dicitur, dari etiam furiosos, qui valdè sint timidi, attendendum est ad furiosorum status mirè variantes, plerique enim non semper furore agitantur, extraque illum præ timore trepidant, imò in ipso furore timent virgas monstratas, seque in angulum præ timore non raro recipiunt. Quod verò additur de moribus incerta sunt, nec infallibilis est quæ mores character, quod omnes timidi sint crudeles, & impudentes, ac vice versa; Nec obstat quicquam quo minus furiosis audaciam tribuas, etsi enim substituat crudelitatem & impudentiam Vir Cel. non tamen satis attendit has sine illa nunquam inveniri. Nec sanè omnes crudeles & impudentes sunt timidi, imò omnes qui ad hanc classem pertinent audaciam suam in omni vita satis manifestant. Dicit verò, per jocum Ipsi semper familiarem, *salva reverentia Medicorum, temperantia*

ramentum Melancholicum videri sibi esse regulariter fons morborum in mente captis & furiosis, cum hac tamen diversitate, ut si Melancholia, avaritia filia, sit passio dominans unâ cum voluptate, regulariter inde oriri possit capivitas mentis, si unâ cum ambitione, regulariter ad furorem redigere possit homines. Omnia verò ista fragili nituntur fulcro, doctrina scilicet de Temperamentis, eorumque in mores dominio & influxu, quod sanè plus quam par est in Morali philosophia Vir. Cel. extendit, ampliavitque; præterquam enim quod ista de quatuor Temperamentis doctrina nec à Medicis quidem satis stabilita, istumque ad numerum ac genium restricta sit, sed suos patiatur manes; omnia sanè temperamenta sub variis circumstantiis & delirio tristi, & furori fieri possunt obnoxia, cumprimis per diurnas, aut subitaneas quoque, easque graviorens mentis afflictiones, passionesque; supraque jam vidimus ambitionem prædominantem Melancholiam frequenter nec tamen furorem statim live maniam producere; nec ad temperamenta adstringuntur passiones dominantes, multum hinc imò omnia labes nativa, multum educatio, conversatioque & aliæ circumstantiæ efficiunt; concentrantur sanè Naturâ in quavis mente omnia vitia, ita tamen ut possit prævalere unum præ alio; id quod uni Temperamento adscribere nefas foret. Certum verò est illam sanguinis sicciores, torpidioresque dispositionem, quam Melancholicum vocant temperamentum, potissimum ac frequentius conferre ad eudendos istos affectus.

Patet hinc quid iudicandum sit de Verbis paragraphi ultimis: *Non tamen negaverim posse etiam ex mente capto fieri furiosum, v. g. si cum melancholia & voluptas, & ambitio dominantur, etsi rarissima putem esse exempla, quod ex furioso aliquis ad mente captorum classem sit translatus.* Et qui quæso poterat id negare, ac contra Solem loqui, tota die occurrunt exempla delirantium, perpetuis successibus nunc Melancholicorum, (quos mente captos vocat Vir Cel.) nunc Maniacorum seu furiosorum insultuum obnoxiorum, etiam ubi nullas ambitio & voluptas partes habent; nec rara esse exempla, quod ex furioso aliquis ad mente captorum classem sit translatus, experientia frequentior nos docuit, Virque eruditus supra allegatus clarum exhibuit exemplum. Quam vana verò sint ista ex temperamentis unice desumpta passionum & dehinc deliriorum principia, non aliunde clarius conspicies, quam ex fummo furoris genere, post tristitiam, turbatamque primò mentem, exorto ex morfu rabidi canis, ac Hydrophobiæ juncto, nullibi major rabies, manique impetus

impetus magis extremi, nihil tamen hic temperamento, nil adscriptæ huic passioni debetur; omni enim temperamento terribile hoc periculum imminet, omniaque fluida in sui motus leges pertrahere potest penetrantissimum hoc venenum, quo nulla res alia potentius, intimiusque pervertit & lenem Spirituum undulationem, & mentis illi correspondentem ordinem, atque integritatem; quo & tarantula: tristes effectus continent.

Circa præsumptiones deliriorum multa cumulantur, quæ partim obscura sunt, partim incerta ac æquivoca; Præsumptiones & probationes furoris vocantur artificiales, quia ex conjecturis desumantur, cum tamen conjecturis rarissimè forsan innitantur, si enim nocere sibi aliisque homo velit perperim, si incongrua, atque incoherentia effuriat, si robore polleat plus quam humano Maniacorum vix à pluribus Viris detinendus, quisnam conjecturis hic locus est; aut si ægritudine animi atque anxietate dejectus, tremulusque inconcinne, vagæque & extra ordinem per saltus ratiocinetur, aberretque iudicio suo, quisnam artificia hinc ad probandum requirat? Cum græcus ille juvenis tota die in vacuo assideret theatro applaudens actoribus imaginariis, vel alius stans in portu cum gaudio exciperet omnes quæ feliciter appellebant naves tanquam suas, quis poterat de ejus dubitare dementia, aut clariores ejus petere probationes. Cumque idem vi remediorum sanæ menti esset restitutus, quisnam supererat dubitationi locus, sanam esse ejus mentem, ac querelas pol me occidistis amici! demto scil. per vim (ut rectè judicabat) mentis gratissimo errore. Cum porro dicitur: *Regulas bonas judicabis, si plerumque obtineant, ineptas si raro; Etsi Juratorum aut Medicorum præcipui eas seriò inculcaverint & defendere intenderint.* Id solum monemus, non cujusvis esse judicare an regulæ propositæ plerumque obtineant, hoc enim nonnisi eorum est, qui amplissima gaudent experientia, & attentione prorsus fixa ac in rem unicè intenta; quis enim his subsidiis destitutus obloqui cum ratione poterit præcipuis Juris, & Medicis, eorumque regulas evertere, ac rejicere; hæc præsumptio de viribus propriis, de quæ propriâ penetratione ac perspicacia multorum obnubilavit animos, dubitesque an Cel. Vir semper ab isto propriæ autoritaris ac sufficientiæ præjudicio planè fuerit liber.

Quod porro §. 11. de Intellectu & Voluntate dicitur, quod intellectus magis pertineat ad naturam hominis physicam, voluntas ad moralem, revera nil dicit; intellectus & voluntas sunt ipsa anima intelligens

gens & volens, sive ejus facultates, physicus æque ac moralis respectu utramque æqualiter afficit, nec divelli vel debent, vel possunt. Neque locutio accurata est: *Intellectus sua natura sanus est*; sanè ubi sanus omninò est intellectus, stulta non est penitus voluntas; & quot quæso erroribus obnoxius est intellectus? quoties incoherentes per saltum jungit ideas, etiam cum sanus apparenter dicitur ac habetur. Tota de mente ejusque functionibus Doctrina heic non satis fuit perspecta. Etsi id laudem mereatur, quod agnoscatur, secundum naturam moralem, id est, intuitu voluntatis, homines præsumi malos & insipientes; hominesque naturam moraliter stulti dicantur; attendendum vero unam ad voluntatis intimam consiliarium, intellectum nempe, qui moraliter cæcus, ac mirè depravatus, & præjudiciis occupatus omni jure præsumendus est. Utrunque moralis imò altior correctio requiritur.

Quemadmodum verò quisvis præsumitur esse sanæ mentis, donec probetur contrarium; ita & concluditur hîc, semel dementem & furiosum, si furor & dementia jam per aliquod tempus duraverit, & radices paulò altiores egerit, præsumi adhuc talem, nisi probetur contrarium; cum constet experientia mente captos & furiosos semel tales rarò pristinae integritati mentis restitui; non sanè par utrinque ratio est, neque difficile est agnoscere, an menti reddita sit Sanitas; si enim denuò ordinate jungat constanter ideas, nubes delirii feliciter transit; & sanè plurimi restituntur integritati mentis, neque tam rarum id est ac quidem hic supponitur, quod vel eorum exemplo clarum est, qui feбри ardente decumbentes delirant, aut qui phrenesi agitantur, qui plerique cessante morbi vi, eoque superato, integræ restituntur menti; nec verò hi solum, qui acutè delirant, tanto numero restituntur integritati plenæ mentis, sed & eorum plurimi, qui chronico modo delirio detinentur, etsi & haud rarò nunc citius, nunc tardius, obnoxii snt novis mali pristini insultibus, in magnis sæpe intervallis sana mente fruentes. Afferit verò Cel. Vir furiosos, & mente captos in eo inter se differre, quod mente capti plerumque in continua dementia & privatione mentis vivant, furor autem sæpius intervalla habeat quietis apparentis. Illa autem observatio incerta est, nec experientiæ responderet, utriusque classis delirii plurimi redeunt ad sanam mentem; semperque id tenendum est memori mente, eosdem fortiter delirantes nunc Melancholicos esse, nunc Maniacos, semper tamen mente captos, hæc enim expressio utrisque convenit, nec pro distincta specie potest haberi, etsi enim verba ut nummi pro lubitu

bitu valeant, præstat tamen uniformiter cum aliis ac distinctè loqui; si-
quidem evolere potius res quam involvere sit animus. Dicitur porro,
supra jam ostensum esse, intervalla furiosorum non esse dilucida, nec
certa; quod uti de quibusdam verum esse potest, ita de omnibus invita
experientia supra suppositum quidem fuit, sed non ostensum, proba-
tumve.

Mirati verò subit ista, quæ mox sequuntur verba: *Ut taceam, quod,
etsi certa etiam essent intervalla furiosorum, tamen nulla appareret ratio,
cur tum furentes in classem hominum sanorum sint referendi, cum tamen fe-
bricitantes etiam tempore intervallorum certorum, habeantur adhuc pro fe-
bricitantibus.* Sanè enim nihil commune est febricitantibus ratione pe-
riodorum cum delirantibus, aliaque ratio est febricitantium continuè cum
exacerbationibus, uti in tertiana maligna; alia *επιεξίας* intermittenti-
um, hi enim in intervallis non febricitant strictè loquendo; æquivoca-
tio autem in eo quoque est, quod dicitur, furentes antea, tempore in-
tervallorum in classem hominum sanorum non esse referendos, non enim
additur, an sanitas mentis, an corporis intelligatur; Si autem respicit ad
recidivas subinde ingruentes, insolita loquitur, deberetque ex febre con-
valescentes pariter eximere ex classe sanorum hominum, quia subinde,
imò frequenter recidivis sunt obnoxii. Distinguenda sunt tempora, nec
eadem est periodorum in omnibus morbis ratio; evidens id est in febrili-
bus, podagra, colica, epilepsia, aliisque. Quæstio verò §. 14. subjuncta;
Cur potentiores & nobiliores rariùs ad sanam mentem restituantur, quam
homines inferioris ordinis? Uti omni destituitur, supponitque ut verum,
quod incertum & adhuc in quæstione est; merasque accumulatur conje-
cturas ac præsumptiones, ut ratio reddatur phænomeni, ubi quæstio an?
nondum deducta est ad liquidum; si verò etiam experientia videretur
annuere, raritas restitutionis penderet à raritate ipsius mali, notoriè enim
plures ex plebe, utpote infinitis numerosiore delirant, mirum ergò non
est, plures etiam menti sanæ restitui.

Dum probatio furoris difficilis dicitur, facile id largientur omnes
qua simulationem furoris, aut delirii, quamvis difficile non minus existi-
memus coram prudentibus atque attentis rei Viris diu simulate dementi-
am, ut missa tantisper sub jugam ratio non inopinatò suis sese scintillis
per rimulas quasi prodat, nec quivis tam sapienter delirare, ac tam scitè
ideas confundere, actionesque ad stultitiam inflectere potest, ac primo
quidem intuitu videri queat. Nec perpetuum est, quod dicitur: *FUROR*
B 3

Et dementia non immediate incurrit in sensus , sed ex variis conjecturis & rationibus non sine artificio probanda est ; contrarium enim tota die cernimus atque audimus ; gestus, verba, actiones, omnia hic testantur, si diutius, artentiusque observentur agri. Nec obstat ratio addita de malitia propinquorum petentium ut proximi consanguinei declarentur furiosi, vel mente capti, supina enim est Judicis negligentia, qui agro non satis exacte sub examen vocato præcipiti assensu faver nequitiae avaritiaeque potentium iniquorum, neque enim adeo difficile est fraudem detegere, ut merito mireris Huberi exemplum, de Politico summo stulto non solum declarato, sed & ob fictam insaniam bonis interdicto, atque tormentis remedium, mente captis aliis debitorum, impudensissime subjecto. Revocantque hæc nobis in memoriam similem casum Londini nobis octo abhinc lustris relatum : Vir taciturnus, ac tardiori præditus ingenio, a consanguineis amplissimorum, quæ possidebat, bonorum possessioni inhiantibus, tradebatur invitus ac reluctans, splendidi, quod Betlemum vocant, Morodochii Præfectis, quorum præcipiti concluso, ac negligentia, non attenta protestatione ejus iterata ac solenni, intrusus ergastulo fuit, semper renitens, sanamque ostentans mentem, surdis verò narrabat fabulam, donec tandem submisera illa, quæ stultis impenditur, tractatione revera ex desperatione tandem in dementia, furoremque incideret gravissimum; cum nullum vidisset miseriæ suæ finem, sicque miserissimam in tristi loco vitam finivit. Singularem Gallorum in gravi hoc negotio attentionem recentissimo exemplo docet Abbas de Campagnole, cujus Frater iter instituerat in Angliam, atque in Templo Londinensi inter ipsa sacra semel iterumque explosit in sacrum Oratorem Scopos manuarios; raptus hinc in carcerem fuit, acriterque rigoroso examini subjectus, innotuit verò paulatim Judicibus eum tali esse mentis dispositione, ut enormis hæc actio potuerit contingere in melancholico deliroque raptu nobilis hujus Galli, quare diutius ad certio rem rei explorationem in carcere detentum, tandem cum custodibus navi impositum Patriæ reddiderunt, Abbas verò prædictus, ut fraterna occuparet bona, fratrem includi ergastulo petiit, at, cum dubio procul ista raptuum intervalla superarentur ab aliis lucidioribus duratione, transfretandum ipsi in Angliam fuit, ubi nunc operosè fratris dicta ac gesta, tum ex judicialibus actis, tum aliunde conquirat, ut redux fraternis potiatur bonis, si mentis ejus alienationem clarè satis docere queat.

Tutissi-

Tuissimum dicitur §. 16. ut Judex consulat super probationibus quibuscunque furoris & dementiæ Medicos; ubi tamen notandum, sæpè ita comparata esse acta morbiq; historiam, ut vel ipsi etiam Medici non possint non hæere incerti, ob insufficientem circumstantiarum enumerationem, præsertim cùm sermo est & quæstio, de actibus à delirante dubio commissis ac præteritis, si antecedens æquè ac consequens status haud satis plenè sit descriptus, in iis scil. ubi tempora sua, eaque non stata, obtinet dementiæ paroxysmus, vel furoris raptus; Multa enim hic requiruntur sui firma, de præsumptione emotæ mentis ferenda sit sententia.

Circa criteria delirantium §. 17. 18. & 19. monita subministrantur egregia, revera enim nimia nunquam esse potest quantacunque etiam circumpectio, quæ & JCtis & Medicis in gravibus istiusmodi casibus summè est necessaria, ne cui fiat injuria, firmisque omnia nitantur rationibus, quæ circa delirantes statuuntur. Id unum monemus, rectissimè quartam regulam jubere, ut considerentur & verba & facta eorum, in quos cadit delirii suspicio, plerumque enim utrinque aberrationes occurrunt, rarò sola verba inepta sunt, rariùs solæ actiones, utrisque ergò attentio debetur scrutantium, imò & gestus, habitus faciei ac corporis, physiognomia, attentè consideranda, undè & risum hïc ineptum & intempestivum inter indicia dementiæ imminents videas referri.

Ad §. 20. nonnulla obiter annotare operæ pretium erit; non pugnant inter se, qui intellectum in delirantibus dicunt turbatum, & qui pro dementibus habent eos, quorum sensus communis, vel phantasia, vel memoria insigniter & valdè sunt corruptæ aut debilitatæ; anima enim sensitiva non est peculiaris in homine anima, nolumus tamen cum Cel. Viro statuere, sensum communem, phantasiam, ac memoriam esse potissimas & præcipuas intellectus facultates, cùm & brutis denegari nec debeant, nec possint, in quæ intellectus minimè cadit; possunt enim omnes sensus interni absque rationali cogitatione concipi, secus quam hic dicitur. Solus homo, uti hïc rectè asseritur, inter animalia cogitat, sed non solus homo internis gaudet sensibus; intellectus à sensibus recipit ideas, sed ordine eas & secundum rationem connectere, conceptus inde justos, propositionesq; ac syllogismos formare, ipsi soli competit, non phantasiæ brutorum, quæ longissimè infra humanam (intellectui plurimùm innexam) manet; hinc omninò internis sensibus confusis, redundat confusio in intellectum suas inde accipientem ideas. Nec assentiri possumus variis assertionibus additis, v. g. quod ii, qui putent se videre, vel audire, quæ
sensi-

sensibus hominum sanæ mentis repugnant, si una in re sapissimè errent, ad mente captos, si in plurimis ad furiosos referri debeant; si, quæ alii sensibus percipiunt, sanis oculis & auribus præditi non attendant, ad mente captorum classem pertineant; hi ultimi enim æquè possunt esse furiosi; priores verò illi furoris nulla dant indicia, errate enim circa plura objecta Melancholiam reddit fortiozem, furorem nec efficit nec designat, nisi accedat impetuosa Maniacorum indoles ac spectantia eò indicia. Nec placet sequens effatum: *Furiosos esse, quorum imaginatio & phantasia valde corrupta est, nemo negat*; imò verò nos cogimur id negare, potest enim phantasia valde corrupta esse sine ullo furoris indicio, cum summa ex adverso meticolositate, anxietate, tremore miserorum melancholicorum. Rectè quidem asseritur non omnem memoriæ defectum ad probandam dementiam sufficere, sed non æquè benè additur: si quis adultus nominè proprium etiam ignoret eum non video, quomodo classi mente captorum possit eximi: à quacunque enim causa proveniat ista memoriæ læsio, nisi & cæteri sensus interni patiantur, nisi & circa res alias ideas earumque combinationes satis turbentur, mente capti dici tales haud poterunt, etsi eos deserat memoria circa certas res, dum cætera intellectus suo fungatur officio, nec à phantasmatibus absurdis turbetur; novimus eorum magnum numerum, qui mente sanissimi, & ad rectè ratiocinandum apti memoriæ graviter læsam esse acerbè dolent, & nunquam sine indignatione cum aliis conversantur, quia Verba etiam aliàs familiaria non occurrunt memoriæ. Aliud foret, si nullius negotii familiaris quis recordaretur. Quam verò memoria peculiari se habeat in deliriis ratione, & quantopere, sensu communi ac phantasia gravissimè læsis, possit illa vigere, suamque exerere vim, vel ex eo manifestissimum est, quod furiosi ac dementes cum sanitati restituuntur mentis corporisque, exactè eorum recordentur, quæ circa ipsos gesta sunt, & cum primis ex eo capite odio illos prosequantur, qui ipsis magis assidue, sollicitèque in morbo adstiterunt, ac proin eorum voluntatibus atque inclinationibus absurdis se potissimum opposuere. Declarabimus rem exemplis: Fœmina dein iterum alleganda, multis per annorum decursum intervallis demens ac furiosa, adeò exactam eorum omnium, quæ circa ipsam delirantem ac furentem gesta erant, recoluit memoriæ, ut non solum recenseret singula, sed & eos, qui maxime stultitiis, furoribusque ejus resisterant, postea averfaretur; quæ & nunc post novum, diuturnum, ac terribilem insultum ita tranquilla, lucida, atque sapiens est, ut saniora nemo ab ea desideraverit. Cum verò pluri-

pluribus jam vicibus ita eluctârit ex istis tenebris, quis eandem ipsi nunc perpetuò si eò redeat promittat lucem, nexumque idearum prudentem. Virum quoque producimus hanc memoriæ integritatem sub ipso mentis confusâ ingenti furore confirmantem, hic post diuturnam valdè dementiam ac multas furoris vicissitudines omnium erat exactè conscius; incidit ille in gravem melancholiam seu triste delirium terrore in castris percussus, gravibusque minis, increvit angor, metusque, & dehinc furor, ut præ anxietate (ista enim inter furiosos maniacosque differentia probè est attendenda, qua alii ex angustia sibi & aliis nocent, alii ex crudelitate quadam violenta) ad valvas omnes, quò se præcipitem daret, compelleretur, ingeniosè quærens omnes elabendi rimas (astucia enim delirantium incredibilis est) huic quovis conatu, aut vi, secanda erat vena, is verò anxie sudans, furens, ac discurrens per fenestram prospexit, ac ab eo momento ad venam secandam nulla vi poterat adigi, ligatus tandem violentiæ cessit, sed restitutus rei gestæ exactè conscius, reddidit hanc pertinnaciæ rationem, quod in ipso illo furore ac angore, (hæc enim frequenter combinantur) viderit carnificem vicinas intrantem ædes, indeque crediderit, si semel sellæ insideret, caput ipsi ense mox esse rescandum. Addamus huic adhuc alium Virum: Insignium meritorum Jurisconsultus inter curas muneris gravissimi concatenatas in gravem incidit Melancholiam, prorumpentem mox in Maniacos præ angore insultus, itum post varia tentamina ad acidulas, quæ invito, humique prostrato infundebantur largiter, sed & fontis instar salientis ab ipso ejiciebantur in altum, perpetui erant angores, metusque, cum tremore, ac combinato furore, largoque manante ex æstuanti corpore sudore, quærebar omnes ædium per quas se præcipitem daret aperturas, ac dum anxie discurrens se Deum Patrem esse assiduè ingeminaret, eo ipso momento apprehenso Medici thorace quæsit: Unde verò tu mihi compater es? mox, ejus uxore ex adstantibus valorem monetæ ipsi ignotæ exquisente, accurrens ipse exactè respondit, valere illum nummum tunc 50. crucigeros, en memoriam, sensusque internos in ipso furoris decursu valentes! nunquam nisi hoc momento à clamoribus ineptis cessans, interque illos quærente alio, quicentum abhinc circiter passibus obambulet, illicò inter sua accurrens deliria, nominavit dominum illum rectissimè, illicò in pristino pergens furore & angore. &c.

C

E

Et quò quæso referemus illos, quos unicum objectum angit, & in absurda concipit deliria, horum apud Autores agmina occurrunt ridiculis sanè tristibusque simul deliriis tortorum; De deliciis græci imaginariis in theatro, porruque suprâ diximus; quid ibi læsum erat? in portu non errabat sensus, sed phantasia, in theatro & sensus & phantasia, & memoria errabant. Quid dicendum de casu sequenti, quem discursui publico commendamus: Illustris Dominus, mentis defæctatæ acumine præ aliis celebris, passus est sibi obrepere sensum sensumque Melancholicum affectum, non nisi unico tristi eam objecto incessanter torquentem, cœpit enim conqueri, ac firmiter sibi persuadere, deesse sibi ad vitam digno caractere suo splendore transigendam necessaria, semperque increvit idea tristis, totamque ad eò turbavit mentem, ut nullis aulæ cederet promissis, Medica Galliarum, Italiaque Collegia collatis consiliis nihil proficiebant remediis exquisitissimis, imò & violentis; tristis illa unicaque idea ad eò ipsum cætera ingeniosum agitabat, ut cum nulla concederet inducias, excedendum tandem ipsi aula, gravissimoque minere fuerit. Hic sanè status mentis si exactè explicandus sit, requiritur cognitio profunda animæ humanæ, ejusque functionum, nexusque intellectus cum internis sensibus, fixa enim ad eò idea & indelebilis tandem totam ad eò potest obfuscare, atque occupare mentem, ut & in misellum corpusculum redundet confusio, illudque dejiciat à statu sanæ rationis antea illibatæ.

Seriò autem jocatur Ill. Vir pro more suo, dum §. 20. ira concludit: 4. Si illi qui falsas & inutiles, i. e. nimis abstractas ideas effabulant, & de iis tanquam pro aris & focis discorant; si illi, qui falsas propositiones defendunt, si illi, qui ineptis syllogismis utuntur; si denique illi qui sine methodo docent, & flosculis oratoris affectus audientium & legentium corrumpere intendunt, pro dementibus habendi essent, sequeretur illud absurdum, plerosque eruditiorum, in omnibus facultatibus & disciplinis pro dementibus esse habendos, ne quidem exceptis Venerandis Ecclesiæ Patribus plurimis, aut maximis hereticibus, item Papis, & hodiernum papizantibus. Ergo pater dementiam nequaquam in corruptione rationis, quatenus à sensibus internis abstrahit, esse querendam. Q. E. D. At verò id quod demonstrandum ipsi videbatur, firmandumque per Satyræ hanc acri malignitatis cujusdam sale conspersam, absque istis ambagibus poterat concedi, neque enim Intellectus in deliriorum variis speciebus tanquam ab internis sensibus

bus abstractus considerari debet, aut potest, si rectè rem velis ex principis suis deducere; tam arcta enim inter istas mentis impressiones actionesque connexio est, ut facile non sit turbari quasdam graviter falsis omninò reliquis; nec nisi in casibus individualibus determinare licet, quanam in deliriis partes sint interiorum sensuum, & quanam intellectui tribuenda. Uti & circa ecstases, atque visiones sub illis eventientes, difficillimum est præcisè determinare, quanam imaginationi, & quæ intellectui sint adjudicandæ; nam etiam hîc sæpè regnat affinitas cum deliriis, unde & visiones falsæ, & imaginariæ (alia divinarum, verarumque ratio est) ab hac materia alienæ non sunt, ejusdemque cum aliis deliriis considerationis, habentque affinitatem cum delictis illis ac visionibus imaginariis, quas Græcus suprâ bis jam allegatus habuit quotidie pro lubitu in theatro, ubi & vidit, & audivit (suo judicio tum aberrante) sibi gratissima, ac de iis gaudebat; sic & in falsis visionibus, sive cum ecstasi, sive sine ea contingant, sensus interni gravissimè afficiuntur, talemque ludunt fabulam, quæ repræsentata intellectui non satis firmo, defœcatoque, eum trahere in assensum, confortiumque potest, unde tam firmæ possunt oriri persuasiones, ut nullis evelli argumentis queant, plenamque videantur secum ferre certitudinem gravissimæ etiam deceptiones. Si maximè tenebrarum Spiritus suas eò artes conferat, immisceatque, quas accuratè satis discernere paucorum est, ac discretionem spirituum requirit haud proletariam. Ita verò nunc est huc quoque pertinentia prolixius non lubet persequi, nec enim vel tempus, vel chartæ arctum spatium nobis majorem permittunt prolixitatem ac diffusivonem.

Notanda verò etiam nonnulla sunt ad §. 21. & 22. *Regula sexta hæc est: Probatis variis verbis ac factis, de magna corruptione sensuum interiorum testantibus, dementia firmissimè probata. Nemo quidem de hoc dubitat, sed in casibus specialibus ac individualibus res sit difficillima, indeque est, quod in certis casibus ad eò ardua res sit judicare de dementia, non sanè in iis, ubi perpetuè ineptiæ stultitiam nunquam non declarant, sed in iis, ubi sunt intervalla, ac de illis intervallis queritur; placet sibi admodum in explodendis intervallis dilucidis Vir Cel. in sequentibus, rectius verò, utiliusque mentem curamque suam applicuisset ad longè intricatiorem quæstionem de in-*

tervallis tenebricosis, deliris, ac furiosis, quæ subinde D. D. JCrus
 Medicis negotii plurimum facessunt, cum e. g. is, qui alias plura
 munia rectè obit, etsi priùs fuerit furiosus, nunc verò à plerisque
 pro resituro habetur, subito aliquem sine ratione, imò contra rati-
 onem omnem, v. g. infantem antea sibi charum, occidit; vel al-
 ius talia patrat, ut magistratum cogat ad ipsum interficiendum quia
 vitæ tadio stulto laborat, & tamen sibi ipsi manus inferre non au-
 det. &c. Hi sanè similesque alii innumeri occurrentes sunt illi casus,
 ubi disputatur an dentur talia tenebricosa intervalla, an in casu pro-
 posito adfuerint raptus tales furiosi, uti revera haud infrequenter
 contingit, hîc opus erat disquisitione, & signis, sed ista egregiè præ-
 termittuntur, agiturque contra lucida intervalla, de quibus nemo cui
 amplior contingit experientia dubitare potest. Præterea Vir Cel. men-
 tem non satis applicat ad gradus dementiæ, dicit quidem, cautè
 procedendum nec facilè quenquam vel dementem vel furiosum de-
 clarandum, sed erant ista quæ gradus specialius dicenda, potest enim
 quod exemplum allegatur, aliquis in publico indecenter solvi in ca-
 chinno, potest ridere prætereuntes sine causa (& tale tamen solum
 indicium dementiæ §. 21. sufficiens habetur) ex petulantia, pronoque
 ad derisionem animo &c. Cum verò etiam hic rarò quis subito fiat
 pessimus ac stultissimus, status mentis diversi, gradus descendentis ab
 ordine rationis ad confusionem delirii debent omninò constitui, ut
 rum D. D. JCrus, tum Medici conformiter in casibus propositis possint
 judicare, quæ res Viris ampla pollentibus experientia commendanda
 est, ut limites justè constituentur rationis paulatim descendentis, & deli-
 rii completi. Clarius mentem nostram Exemplum aliquod declara-
 bit: Vir paulò ante allegatus, qui Carnificis metu venæsectioni se
 opposuit, plenè fuit curatus, ac præfecturæ suæ ritè cum satisfactione
 publici per plura lustra præfuit; cum verò variæ ipsum afflictiones tor-
 querent, sensum iterum, sensimque incidit in tristitiam, morositatem,
 suspiria, fungitur tamen munere suo, increfcit triste delirium, tardius
 tamen, sit dehinc profundè Melancholicus, accedunt novi adverse
 fortunæ fluctus, augetur Melancholia, neminem lædit, sibi non nocet,
 nec conatur nocere, plorat, suspirat, ringit, fulminat contra ini-
 micos, non deserit per intervalla muneris functiones, videt omnia
 minari officio suo, metuit sibi vehementer, antagonistam, objectum

potissimum ipsi infestum, invisumque, videt assidentem cum aliis mensa, jam tacta hoc objecto mens dejicitur de statu priori, involat in hunc, non attendens assistentes, arripitque ejus jugulum, facillè tamen ab aliis avellitur, pœnitet eum postea facti, utpote nocituri ob circumstantias, augetur delirium cum planè ab officio removeretur. &c. Hic regulis opus est tempora talium hominum gradusque determinantibus, ac limites rationis ac delirii decernentibus. Ubi sanè plus negotii faciunt intervalla furiosa, obscura, quam lucida, etsi incerta quoque subinde ac determinatu difficilia. Pertinentque ad hanc quoque classem tentati; pone tibi ob oculos hominem persuasum firmiter de damnatione aeterna, eaque cogitatione perpetua tortum, alimve tremementem ob blasphemias in Deum injurias cogitationes, aut similes alios; hi diu tolerant istos angores, diu resistunt, funguntur munericibus suis, integra mente ratiocinantur in cæteris, contingit tamen increfcere angores, mentem obnubilari fortius, sensim ad omnia sunt inutiles, imò subinde incipiunt ineptire, delirare. Hic iterum limites requiruntur sanæ mentis, à verè ægra & delira. &c. Similes casus occurrere possunt innumeri, præprimis circa illos qui certis tantum infixi objectis terrificis lentè ad majora & universalia transeunt deliria; quò & Viri Ill. ante allegati exemplum pertinet. Cùm verò ista non possimus plenè deducere, sufficit indicasse quantum hic D. D. JCrus æquè ac Medicis restet elaborandum. Quod autem dicitur in sine §. 21. *Ut taceam regulariter simulationem à cautiorebus detegi eo argumento, quod simulantium actus non cohereant; id, si sua luce debeat radiare aliter firmandum, enunciandumque est; siquidem hac ratione deliri omnes haberentur pro simulantibus, quia nullæ ipsorum res, actionesque coherent, somnia sunt vigilantium, somniorum autem essentia in eo est sita, quod ibi saltus fiant, quod ideæ non coherant, sed vagæ sint sine ordine.*

Quæ autem modò desideravimus non sunt subtilitates, quæ §. 24. allegantur, leguleiasticæ & pseudophilosophicæ, aut pseudo-medicæ, sed res summè necessariæ, & à Cel. Viro in hac disputatione haud satis discussæ, etsi existimet, se sine ope aliorum rem hanc vastam ac difficilem in plena luce posuisse, cum existimet se niti quotidiana experientia, & principiis naturæ evidentibus; monuimus verò jam suprâ, ad tantum negotium absolvendum, experientiam longè ampli-

ampliorem requiri, quam eam qua pollebat Vir Ill, qui cum ægris
 numerosis ipse versatus non est, quod tamen ad tale negotium re-
 quiritur, si lucem velis affundere tenebris hinc adhuc regnantibus.
 Unde sanè nondum tempestiva fuere plaudentis sibi Viri Cel. effata
 § 26. non sine contentu aliorum JCorum ac Medicorum prolata;
 cum revera ulterius quam ipsi progressus haud sit, etsi aliquos eorum
 errores, & confusiones detexerit, atque arguerit. At verò dum
 Menochium, Manticamque exagitat §. 28. fatuos politicos cum men-
 te captis & furiosis confundisse eos asserens, ipse distinctius poterat lo-
 qui, dum perpetuò mente captos & furiosos sibi invicem opponit
 nec unquam sufficienter deliriorum species suis nominibus ac genui-
 nis distinctionibus exactè separat. Elegans verò est Exemplum quod
 affert confusionis hominis hebetioris ingenii cum demente in persona
 Bibliopole Flavii, ubi sanè Judex Cajus quantumvis eruditus nimis
 perfundtorè rem egit prorsus negligenter Flavium pro homine memo-
 ris non compote declarans, donec juratis testibus cederet, qui ali-
 quoties cum Flavio luserant, deposuerantque quod non sine judicio
 luserit. Nihil addimus, nisi Historiam, quæ & horum testium de-
 positionem, vel potius deductam inde consequentiam quodammodo
 forsàn posset aliquibus reddere dubiam: Ill. Bar. Pedem. egregius in-
 de à juventute dotibus, ac postea Generalis militiæ Ducis munere in-
 signis, incidit in Melancholiam (post gravem ex equo lapsum capi-
 tisque insignem allisionem) sensimque ac sensim aded factus est de-
 cursu annorum taciturnus ac mente debilis, imò misanthropos, ut tur-
 bato mentis usu quæreretur solitudinem metuens omnia, solus perpetuò
 ferè in horto palatio contiguo sub oculis inspectoris sui famili-
 que obambulans, appropinquantibus Viris Illustribus illicò aufugiens
 quærebat latebras; at cum famuli eorum in horto eodem quotidianis
 lusibus globorum projectorum, Italo more, sese exercebant, aded
 non recessit, ut potius iis mox cum quadam gaudii specie appropin-
 quaret, futurus attentissimus spectator, observatorque jactuum isto-
 rum homunciorum, cumque illi litigarent assidue, pugnarentque de
 jactu præstantia, ipse seridè quasi rem agens, arbitrum sese consti-
 tuit atque ingressit, aptissimeque & juxta æquitatem decidit, quin-
 am eorum reportavit victoriam; judicio hoc apto se à fatuitate apud
 neminem liberaturus, qui vitæ ejus mentisque rationem penitius no-
 verat.

In §. 30. favet Cel, Vir P. Zacchiæ, eumque dicit à Jctis seculique vitio seductum, (nec negari potest confusio in his Zacchiæ locis regnans, ac minimè satisfaciens tam gravi negotio). Sed in §. seq. eum naso suspendit aduoco, ejusque verba *κατὰ πίδα* sequens eum ridet, ejusque asserta furiosorum lucida intervalla; nec attendit se quidem exhibilare Zacchiam, intervalla verò, de quibus quæritur non eliminasse ex foro vel Medico vel Juridico. Provocat ad reſtam rationem & experientiam, scil. ad veros fontes, unde peti debet solutio quæſtionis. Dicit ignota fuisse hæc intervalla omnibus veteribus Jctis, esse inventum Justiniani &c. addit: *De experientia quotidiana non opus est ut plura dicamus, cum nullum exemplum habemus dari potuerit horum dilucidorum intervallo.* Pace tamen tantum Viri ad rationem liceat provocare, & ad experientiam, si enim delirans aliquis intervallo non adeò brevi ad se redeat, loquatur prudenter, appositè, cohærenter, agat concinnè, ordinatè, ut attentis quoque prudentibusque satisfaciatur, ille sanè habuit dilucidum intervallum, etsi dein tardius, citiusve relabatur in delirium; Et tales libet mox allegare historias, quo ipso alterum experientiæ fulcrum admovebimus revocatæ in dubium hypothesi de intervallis lucidis, id est mentis eo tempore non turbatæ, non delirantis. Autoritates verò non moramur. Nec ineptè Imperator, etsi primus, inter intervalla furiosorum incerta & sæpè fallacia, & intervalla perfectissima, id est, ubi nihil delirii aut furoris potuit observari distinguit. Zacchiam refutare, uti jam dictum, non est eliminare dilucida delirorum & furiosorum intervalla; prius verò agitur operose sine fructu. Accedamus ad experientiam atque exempla, quæ quidem non omnia ejusdem evidentia, aut ad rem probandam apta sunt, ubi sæpè saltem quædam fulgura rationis integræ ex ipso delirio ac furore emittunt, ac tale fuit in Viro supra memorato, qui in ipsa delirii *αυμψ* ac furoris extravagantiis florenum, tum pretio diminurum, suis instantibus dicitis agnovit, ac virum remotum admodum (aliàs enim prudentibus adstantibus notus quoque erat) statim etiam non rogatus suo nomine appellavit. Alius vir ex ardentè Hungarica febris Phreneticus, eo percitus erat furore, ac robore, ut linteis lecti columnis alligatus accedentem Medicum inclamaret: unde verò tu nunc nobis Hæreticè Lutherane, id verò tum corrigis cum maximè fureret, fulgurque quod-

quoddam mentis fuit. Alius vir ætatis consistentis subito noctu incidit in delirium ac furiosos impetus ac motus, clamans imminere extremum mundi diem, agitatoque in mortario pistillo excitare ac monere omnes voluit, Chirurgum verò inter deliria venam mox secturum monuit, ut quam ore tenebat lancedam eximar, inflicta mox obsequenti sonora alapa ei, quem prius compellaverat honorifico D. affinis nomine, tale intervallum est lucidum, sed micula potius lucis quam lux. Vir pariter ille quem bis jam allegavimus, luculam talem habuit in ipso furore, cum viso carnifice necem suam inde prævideret; sed uti dictum, tales breviusculæ fulgurationes luculæ latentis nondum probant intervalla dilucida. Accedamus ad exempla magis probantia; ac primo mox loco ad ultimum, quem modò nominavimus Virum qui ex terrore in castris concepto in triste ac furiosum inciderat delirium, ille Cil. post gravissimas vicissitudines ac certamina, ac quandam quasi inter rationem ac deliria luctam lenibus satis remediis restitutus fuit sanæ menti feliciter, diuturno usus intervallo dilucido, quippe præfecti functus per lustra quædam munere tandem rediit lentè ad delirium, dilucidis intervallis distinctissimum, in quibus quippe muneris sui obibat functiones, etsi animo non læto, prudenter tamen, vicissitudo erat intervallorum obscurorum & dilucidorum, inter mœrores atque angores, uti supra dictum, imò inter intervalla furiosa, tristia, ac lucida tempus suum dividebat per aliquot menses, ut vel hominem ingratum sibi subito furore obtorto quasi collo invaderet, mox verò actus stulti pœnitentia duceretur inter gravia quæ sequebantur deliria, mente tamen sibi subinde evidenter reddita. Fœmina 43. ann. in primo matrimonio perpetua vicissitudine nunc sapiens erat, nunc demens; decennio post in matrimonio secundo diu lucida planè nulla dat Melancholiæ indicia, donec tandem curas domesticas graviore præ se ferret, conquerens se non posse preces fundere; decumbit aliquando tota die in lecto, vesperi solo vestita indusio se inde proripiens accurrat ad puteum se in illum præcipitatura, retracta à Marito dicit, injunctum id sibi à S. Margaretha per bigam albarum columnarum. Sana postea ac lucida erat mens, fit puerpera, tertiæque septimana manè surgens infantis jugulum cultro petit, rescinditque vasa omnia, feminuda descendit ad aliam fœminam, illique indicat se infantem suum occidisse, fugam

fugam non quærit capitve, sed monstrat occisum infantem; fateretur omnem, dicens nescire se cui id fecerit, nec quid tum senserit, pergat tamen causam præcipuam esse, quod infans eam in œconomia sua impediverit, eique fuerit gravis, partim &, ut ad votum diu conceptum & ipsa occideretur; constabat sibi postea adeo mens, ut nihil adverti posset certis intervallis ullius in mente corruptionis vel turbationis. Hic sanè ut in priore exemplo, obscura ac lucida intervalla sunt manifestissima. Fœmina illa, cujus supra circa memoriam meminimus, primùm in puerperio gravissimè ac diu delirans ac furens rediit ad mentis usum integerrimum, rediit verò malum intra plura lustra multis vicibus, ac diutissimè per vices, ubi non solum serena valdè furorem distinguebant intervalla, sed & accuratissimè rediit ad se mens in negotiis agillima, ut diuturnis gauderet, dilucidisque intervallis. Jungimus aliam fœminam puerperam (ut & acuti delirii, atque morbi exemplum suppetat) hæc parco lochiorum fluxu inciderat in febrim ardentem, accedente vehementi ac diuturna diarrhœa, delirare tandem circa quartam puerperii septimanam cœpit, semel verò inopinatò mane integerrimæ menti restituta, dilucidum planè habuit ac rationale prorsus plus quam duarum horarum intervallum, ut disponere de rebus omnibus faciliè potuisset, quo finito angores, confusionesque delirii priores rediere, paucis ante obitum horis ita cessantes, ut etiam clarissimè licuerit agnoscere, esse hæc obscura intervalla, à priori lucido distinctissima, exserente se tum per rimulas quasi quasdam tenui rationis exercitio. Theologiæ quidam studiosus inde ab ætate puerili, spasmodicis circa gulam stricturis, ac momentaneis animi alienationibus frequenter obnoxius, incidit tandem in Epilepsiam per plurimos etiam annos sævientem, ut sacris tamen concionibus habendis non esset impar, adeo verò tandem exacerbatum est malum, ut post frequentissimos paroxysmos semper taciturnus in lecto deliraret, fureretque furtivis dictis, factisque, exsiliit semel subitò è lecto (en furorem) adstantem Medicum petiturus, arrepto tamen è baculo adversus ipsum retraxit pedem, seque in lectum abdidit, brevi post cessavit furor, cessavit delirium, intervallum erat planè dilucidum, mens sanissima, utur ex tanto malo afflicta ac tristis

D

stis

fitis, usque ad novum paroxysmum, ubi prior ludebatur tristis fabula; En verò intervalla furentis lucida irrefragabilia, mox finienda novo Epilepsia insultu, idque sæpissimè per vices, ut de intervallicis dilucidis ne cæcus quidem apud hunc agrum potuisset dubitare. Vir jam bis allegatus monetam agnoscens in furore, remediis violentis sanatus rediit plenè ad mentem sanam, gravissimoque rursus præfuit muneri, omnibus de mentis integritate certissimis, post diuturnum verò dilucidum planè intervallum rediit Melancholia, rediit periodicus furor, sed in initiis cum vicissitudine intervallorum nunc lucidorum, nunc obscurorum; restitutus fuit aliquoties, præfuit gravissimis negotiis, sed semper recidit in priores tenebras, non tamen sine lucidis intervallis. Possemus cumulare plura, cui verò hæc non sufficiunt, nulla sufficient.

Paragrapho 32. multa coacervantur de Melancholia rem magis confundentia quam evolventia. Πρώτον ψευδός Viri Cel. aliorumque plurium fuit, quod temperamentum Melancholicum, utpote ad physiologiam, statumque hominis sanum pertinens confundant cum Melancholia morbo, ad Pathologiam spectante, ac designante delirium triste sine febrili & furore. Hæc non erant confundenda, cum ipse agnoscat Melancholico temperamento præditos non idè esse suo loquendi modo mente captos vel deliros, cum innumeri sanissimæ mentis sint, imò omnia temperamenta apta sint ad suscipiendum delirium, si graves animi passiones, afflictionesque superveniant. Oportandum esset, ut omnes hic J.Ci, Medici, ac Philosophi uterentur iisdem vocibus, ac definitionibus saltem nominalibus, aliàs confusio nunquam cessabit; Melancholici enim revera sunt illi qui Viro Cel. dicuntur mente capti, estque illa appellatio & aprior, & magis recepta distinguens Melancholiam à furore maniaco, sæpè cum ipsa tamen alternante ac combinato. Possunt ridere moderni atræ bilis vocabulum, aliquid rei ipsi analogum, quod determinare non possunt in Melancholia agnoscere tenentur, vel tanquam causam, vel tanquam effectum. Hinc distinctio hæc allegata inter melancholiam naturalem, & non naturalem sano sensu rectissime adhibenda. Hippocrates Melancholiam etiam

etiam furorem vocat, ob arctum frequentemque nexum. Cicero-
nis locus rectè explicatus potest locum habere, nam revera non
atra bile solum tanquam causa (sed in effectu) sed & iracundia gra-
vior, vel timore, vel dolore ad furorem deliriumque movetur, id
quod prius monuimus; hinc nec Sennertus, nec JCi meruerunt
hanc castigationem; nec aded incerta sunt, ut ex Ammanno refer-
tur, principia ex Medicina in Jurisprudenciam translata si pensata
satis fuerint, nec sola autoritate nitantur.

Cætera in quibus vapulat Menochius tanquam exigui judicii
vir omnia pullulant ex confusione utriusque, Melancholiz, tempe-
ramenti scilicet & morbi. Pariter observatio de Melancholicorum
sapientia, Melancholicos ex temperamento respicit, non verò illos
ex morbo, sicque multa eò spectantia considunt ultrò, nec debe-
bat vapulare pauper Aristoteles. Nec de nihilo profus est, quod
de Melancholia calida, frigidaque dicitur, sed mereretur discussio-
nem accuratorem, nobis heic non permissam; etsi nimium hîc in
genere temperamenti tribuatur. Comes de Gabalis nihil ad nos.
Cræsum taxans scriptor, quod Foxum laborasse vitio melancholico
dicat, sicque inter vitia referat temperamentum melancholicum, in-
epit ipse, cum Cræsus non loquatur de temperamento Melancho-
lico, sed de melancholia morbo. Rectè verò distinguitur inter ve-
ram sapientiam, & eruditionem; Doctissimi possunt omninò pere-
grini esse in vera sapientia; rectè sentit de virtute heroum Græco-
rum larvata & phantastica. Socrates, Plato, Aristoteles sive fue-
rint Melancholici ex temperamento, sive ex morbo, sive penitus
non, perinde est; ad minimum Socrates cum Æsculapio in limine
mortis gallum juberet immolari satis insanivit. Nolim tamen Pla-
tonem & Aristotelem insanientis sapientiz autores dicere, cum et-
iam plurima vera ac bona dixerint, multique ex Christianis magis
insaniverint iis in philosophando. Paucis multa hic dicuntur super-
vacanea. Ciceronis effigies hic depicta pulcra est. Nec indigi il-
lasive abeunt Quakeri; omnesque homines à nativitate moraliter
dicuntur stulti justissima appellatione, nec reliqua possumus impro-
bare, quæ de sapientia Platonica, Aristorelica, Homericæ, Cicero-
niana,

niana, ex furore poetico orta, spectrica (en fofculum antimagi-
eum) hexifica, (en alterum) comtegaliftica, quakeriftica &c.
dicuntur.

Vapulant §. 34. & JCi (quibus vehementer rem exaggeran-
do furorem imputat) caftigantur, & Zacchias, qui fi vapulet cum
ipfo confentiendo, quid ipfi accidet ubi difsentit, quatuor autem
ejus regulæ fundamentis Medicis atque experientia fulcro non de-
ftituuntur, unde paulò mitius cum ipfo agendum erat, pariterque
cum Jctis. Mafcardus, Mantica, Menochius, imò Justinianus fe-
quenti adhuc §. malè excipiuntur, cum primis ob dilucida interval-
la, quæ femper pro fictitiis & contradictoriis declarat, putans fe ea
deftroxiffe. Et quam ineptè toties repetitur, non poffe effe dilu-
cida, vel dici, quia cognofci ex actibus debeant prudentibus, an-
ne indicio opus eft in re etiam manifefta? Confpectus adumbrata
quietis non dicit idem cum dilucido intervallo, fed cum incerto
atque obfcuro, neque ex illa dictione licet aliquid concludere.
Et cur quæfo tanto conatu pugnatur contra dementiam periodicam
Tudirani, aded ut vel hiftorica fides Valerii max. negetur; perfpi-
caciffimus vir probè perfpexit, fe fi hanc fateatur, dilucida inter-
valla amplius negare non poffe, hæc enim hiftoria, hoc testamen-
tum clariffimè probant dilucida intervalla, aded quidem ut fi illa
aliunde non firmarenur, folus complexus eorum quæ in contra-
rium dicuntur, fi animo à partium ftudio alieno rectè penfentur,
demonftrant quæ omnes circumftantias Tuditanum habuiffè inter-
valla & valdè dilucida, & valdè obfcura atque delira, quæ ex acti-
bus clariffimè diverfo tempore elucebant; movebantque Magiftra-
tum ut testamentum prudenter factum confirmaret, etfi in fe jam
ante propter intrinfecam bonitatem validum; prolixius verò ifta de-
ducere haud licet, cum Vela nobis arctius nunc contrahenda fint.
§. 39. Gothofredus fine ratione reprehenditur, quod furoris fimu-
lationem dixerit pœna dignum, id enim fub certis circumftantiis ve-
riffimum effe, ex ipfa Cel. Viri deductione oftendi potefit, imò spon-
te fua inde fluit. §. 44. Affertum Menochii rectè reftingitur: per-
tinere ad arbitrium judicis determinationem quaftionis, utrum quis
fit fa-

fit fatuus, nec ne; debet enim iudex signis niti evidentibus, aliàs id ipsi accidet, quod in historia supra allegato inepto ac negligenti iudici Cajo. Quod attinet ad §. 45. ubi dicitur, in dementia rationem semper lædi mediante læsione sensuum interiorum, distinctionem sanè ratiocinandum est; possunt in sensibus internis iogentes esse turbæ ac fluctus, intellectu tamen resistente fortiter, videmus id in tentatis, qui intus in imaginatione toti sunt turbati, intellectu & voluntate fortiter & generosè resistentibus; cernimus analogum quid in vehementibus animi affectibus, ira v. g. fervida, ubi intellectus (præcipuis gratia, uti & in tentationibus firmatus) rectiora videns, etiam voluntatem firmiter potest retinere. Si intellectus plenè turbetur, semper & sensus interni erunt turbati; non tamen æqualiter vice versa. In deliriis autem plenis intellectus omninò compatitur. Quod autem concernit Zacchiam circa Galeni Theophilum ratiocinantem, negantemque per solam imaginationem læsam reddi aliquem posse dementem, non diffitemur, eum facultates mentis rectius perspexisse quam Virum Cel. qui fatetur cum Zacchia: cum magna (dixerim plena) imaginationis læsione semper conjunctam esse læsionem rationis (ubi tamen notandum imaginationis læsionem non rectè dici in cerebro esse, etsi illi in cerebro respondeant turbida vestigia) adeoque tam evidenter falsum non est quod porro dicit Zacchias de affirmatione & negatione, quæ sapiunt profundam Zacchiæ circa mentis actus ratiocinationem ac meditationem. Brutis quoque gratis hîc interni sensus denegantur, Cartesianorum hoc signum est quorundam, nec enim omnibus id tribuerim. Homines tamen interni sensus longè altioris ordinis, nobilioresque sunt, & cum intellectu arctè nectuntur, utpote ejusdem Simplicis Spiritus facultates eleganter conjunctæ; nolimus verò cum Viro Cel. primam, quæ vulgo dicitur, mentis operationem chimæram appellare. Bina exempla §. 46. & 47. recensita non sunt ex delirio, animum tamen notant non multum inde distantem ac valde paradoxum. Nos verò nunc manum sumimus de tabula!

NOBILISSIMO DOMINO RESPONDENTI

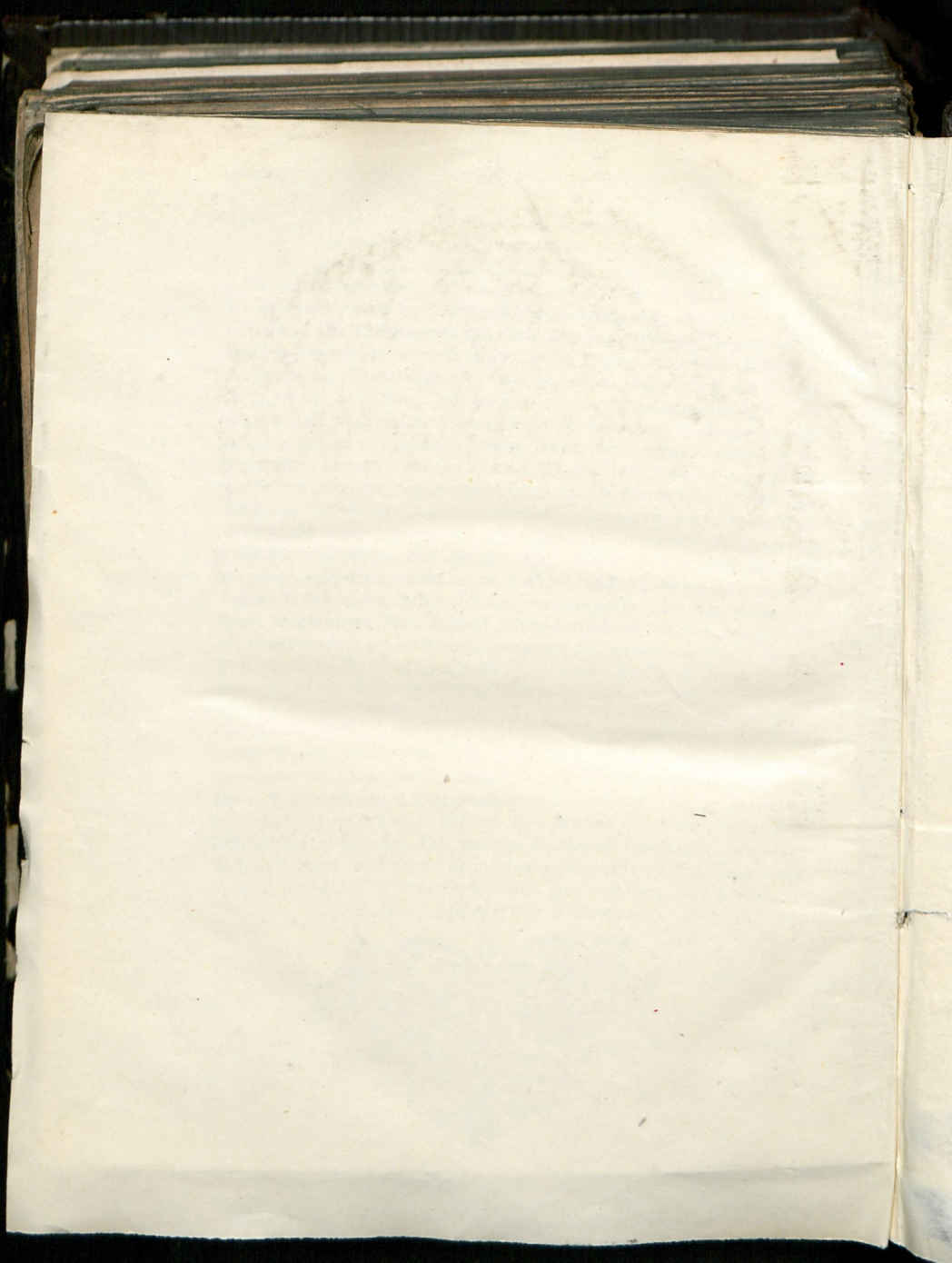
S. P. D.

PRÆSES.

Quandoquidem redux ex itinere, exantlato cum applausu examine, felicibus auspiciis colophonem imponis vitæ Academica laudabiliter gesta, æquum est, ut summos in Arte Honores ex animo Tibi gratuler. Disputas de mente turbata animo egregiè ordinato. Agnoscis quàm exigua paucarum fibrillarum strictura maximos rationis humanæ hyperaspistas atque admiratores possit ad contemptam stolidorum classem detrudere. Sed eadem evidentia agnoscis magnum illud Dei donum (vel si mavis, parvas magni doni reliquias) rationem, ejusque excellentiam, si suos sese intra limites verecunda contineat. Tanta verò ejus est præstantia, ut mirari satis nequeas nonnulla præcipui acuminis ingenia ab astuto seculi Principe fatali adeò profundaque cacitate percuti, ut minimè credant repugnare, animam hoc dono fulgentem materia subtilis sobolem esse. Hæc scilicet est præcipua Lokiani Systematis macula, quovis delirio tenebricosior, quavis animi aberrantis debilitate perniciosior. Si nobiles sanae mentis functiones has stolidæ subtilitatis tenebras non evidentissimè discuterent, sola sanè emota mentis tristissima deliria, sola lucidorum atque tenebricosorum intervallorum vicissitudo infestum hoc rationi æquè ac Religioni omni commentum abundantissimè refellerent. Nulla hinc materiae modificationes, mechanismi nulli, nec ulla machinarum combinationes istis agræ mentis, ac sua subinde integritati per vices reddita, istis lucidarum, obscurarumque idearum nexibus incomprehensibilibus sufficiunt; omnia hinc spiritualem Entis intelligentis indolem non loquuntur solum, sed clamant. Hanc Tibi bonam mentem Deus, largiter concessam servet in sano corpore, largiaturque, ut concredita hæc Tibi lux salutaris eveniat innumeris agris, Honoratissimo Domino Parenti honorifica, Tibi omni ex parte fausta praxeos felicissima origo. Vale!

Tübingen, Diss., 1725-31

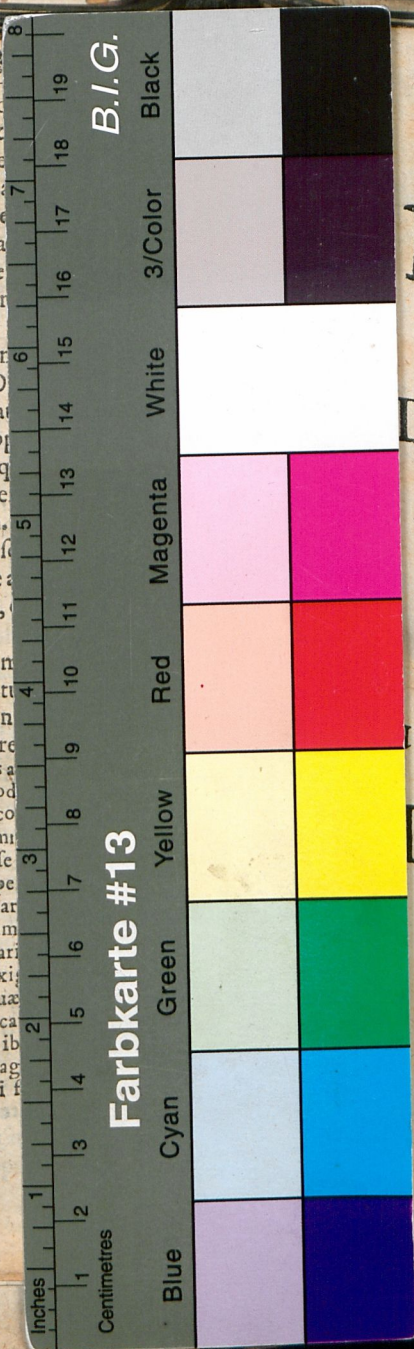

f
sb.

W18

Q. D. B. V.

39

MEDICÆ

1730/1.

QVÆDAM

ANNOTATIONES

AD

THOMASIANAM
DISPUTATIONEM

15

DE

PRÆSUMPTIONE

FURORIS

ATQVE

DEMENTIÆ,

QVAS

AUTORITATE AMPLISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ,

PRÆSIDE

LIA CAMERARIO,

Med. D. ac Prof. Ord. Conf. & Arch. Wirt.

PRO LICENTIA,

AC OBTINENDIS HONORIBUS

DOCTORALIBUS,

AD DIEM MARTII MDCCXXX.

ERUDITORUM EXAMINI

SUBMITTIT

WILHELMUS FRIDERICUS JÆGER,

Kircho-Teccensis.

TUBINGÆ, Literis ROEBELIANIS,